

Stop Shop – Műhelyek és boltok világa a római kori Aquincumban

Időszaki kiállítás a BTM Aquincumi Múzeumának régi kiállítási épületében

Kiállítási katalógus

2018. május 4. - október 31.

I. vitrin: Minerva istennő portréja

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, piacépület

Mag.: 17,5 cm; Szél.: 11 cm

Ltsz.: 66.7.11/a

Minerva istennő reliefes portréja mészkőből. Másodlagosan megégett.

Irod.: LÁNG – NAGY – VÁMOS 2014, 134 Nr. 739.

Kr. u. 3. század közepe

II. vitrin: Macellum

1. Kőszűly

Lelőhely: Budapest III, Aquincum legiotábor, Föld u.-Vörösvári út

Ltsz.: 2018.2.1

Mag.: 3,1 cm; Átm.: 6 cm

Fél font (S) névértékű, bikónikus formájú, kereskedelmi mészkőszűly. Római kor

2. Kőszűly

Lelőhely: Budapest III, Aquincum legiotábor, Föld u.-Vörösvári út

Ltsz.: 2018.2.2

Mag.: 3,8 cm; Átm.: 7,2 cm

Egy font (I) névértékű, gömbszelet formájú, kereskedelmi mészkőszűly.

Római kor

3. Kőszűly

Lelőhely: Budapest III, Aquincum legiotábor, Föld u.-Vörösvári út

Mag.: 7,1 cm; Átm.: 9,7 cm

Ltsz.: 2018.2.2

Három és fél font (IIIS) névértékű, bikónikus formájú, kereskedelmi mészkőszűly.

Római kor

4. Kőtál

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, piacépület

Mag.: 8 cm; Pá.: 25 cm; Tá.: 10 cm; Vast.: 2,5 cm

Ltsz.: 66.7.005

Kőtál töredéke. Oldalán kannelúrozott díszítés figyelhető meg. Talpán koncentrikus körök futnak.

Irod.: LÁNG – NAGY – VÁMOS 2014, 134 Nr. 737.

Római kor

5. Ólomsúly

Lelőhely: ismeretlen

Ltsz.: 53585

Mag.: 6 cm; Átm.: 7 cm

Értékjelzés nélküli, bikónikus formájú, kereskedelmi ólomsúly.

Római kor

6. Ólomsúly

Lelőhely: ismeretlen

Ltsz.: 53600

Mag.: 3,4 cm; Átm.: 11,2 cm

Értékjelzés nélküli, tárcsaformájú ólomsúly(?).

Római kor

7. Ólomsúly

Lelőhely: ismeretlen

Ltsz.: 53602

Szél.: 11,2 x 11,7 cm; Vast.: 0,5 cm

Értékjelzés nélküli, lapformájú ólomsúly.

Római kor

8. Mécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, piacépület

Mag.: 2,9 cm; Szél.: 8,9 x 6,7 cm

Ltsz.: 66.7.328

Töredékes, vörös színű volutás kerámiamécses. Discusán maszk, bőségszaru, szőlőfürt és cintányér (kymbalos) ábrázolással. Loeschcke IB, Iványi I típusú.

Irod.: LÁNG – NAGY – VÁMOS 2014, 132 Nr. 687.

Kr. u. 1. század vége – 2. század vége

9. Bronz íróvessző (stylus)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, piacépület

Hossz.: 22,4 cm Szél.: 0,4 cm

Ltsz.: 66.7.346

Ép, kerek átmetszetű bronzból készült íróvessző (stylus).

Vége egyenletesen kiszélesedő és lapított.

Irod.: LÁNG – NAGY – VÁMOS 2014, 134 Nr. 717.

Római kor

10. Iulia Mamaea császárné bronz érme

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, piacépület

Ltsz.: 66.7.338

Bronz érme. Előlapján Iulia Mamaea császárné jobbra néző portréja. Körirata: IULIA MAMMAEA AUGUSTA (erősen kopott). Hátlapján jobbra forduló, álló, ruhás nőalak talán diadémmal fején (Vesta szűz?). Baljában sceptrumot, jobbában valószínűleg Palladiumot tart. Körirata nem olvasható (VESTA SC?).

Irod.: RIC IV, 708-709

Kr.u. 226.

11. Traianus császár bronz érme (sestertius)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, piacépület

Ltsz.: 66.7.355

Bronz érme. Előlapján Traianus császár jobbra néző portréja. Körirata alig olvasható IMP CAES [...]. Hátlapján egy tympanonos épület ábrázolása figyelhető meg. A körirat itt is erősen kopott [S P Q R] OPTIMO [PRINCIPI S C].

Irod.: RIC II 572-574

Kr. u. 98-117.

III. vitrin: Műhelyek

1. Műhelyhulladék (13 db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum katonaváros, Hunor u. 24-26.

Ltsz.: Hunor 44 – 47, 607, 677, 1700, 1794, 1925, 2048, 2095, 2097, 2100

Csonteszközök készítése során keletkezett nem hasznosítható csontrészek. A tárgyak nagypatás állatok (szarvasmarha, ló) hosszúcsontjainak fűrészeléséből származnak. A csontokon fűrészelés, bárdolás, néhol vágás nyomai figyelhetőek meg.

Kr. u. 3-4. század

2. Félkész csonttárgyak, nyersanyagok (26 db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum katonaváros, Hunor u. 24-26.

Ltsz.: Hunor 2, 171, 415, 486, 587, 678, 679 – 681, 834, 898, 1130, 1081, 1190, 1227, 1273, 1606, 1618, 1710, 1713, 1716, 2064 – 2067, 2098

Durván megmunkált, darabolt csonthasábok, nagypatás állatok diaphysiséből.

Kr. u. 3-4. század

3. Kész csonteszközök (9 db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum katonaváros, Hunor u. 24-26.

a. Ltsz.: Hunor 2096

Vas.: 0,3 cm; Szél.: 5,5 x 4,1 cm

Megmunkált csontlemez. Nagypatás állat hosszúcsont diaphysiséből készült félkész tárgy, erőteljes megmunkálási nyomok figyelhetők meg felületén.

Kr. u. 3-4. század

b. Ltsz.: Hunor 676, 991, 2094, 2099, 2101 – 2014

Nagypatás állatok hosszúcsont diaphysiséből készült csonttűk töredékei (8 db).

Kr. u. 3-4. század

4. Csont játékkorongok (18 db)

Lelőhely: Aquincum

Ltsz.: 50741; 50749; 50751; 52780 – 52788; 52790 – 52797

Csontból esztergált játékkorongok. Kialakításuk változatos, felületük lehet lapos, homorú vagy domború. Gyakran jelennek meg rajtuk koncentrikus körök, pontok vagy akár átfúrás is.

Kr. u. 2-3. század

5. Öntőforma

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, I. épület

Ltsz.: 98.45.633-634

Mag.: 2,9 cm; Szél.: 8,8 x 4,1 cm és Mag.: 2,1; Szél.: 7,5 x 4 cm

Két összeillő darabból álló kerámia öntőforma. A forma gyűrű-szerű fémtárgy öntésére szolgált. Felső részükön megfigyelhető a beöntő nyílás. Az egyik forma (98.45.633) mindkét oldala megmunkált. A két darab összeillesztésére szolgáló csapok nyomai a felső felületükön láthatóak. További két csap helye fellelhető a belső oldalukon, ennek alapján feltehetően további tagok is tartoztak az öntőformához.

Római kor

6. Bronzmécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, I. épület

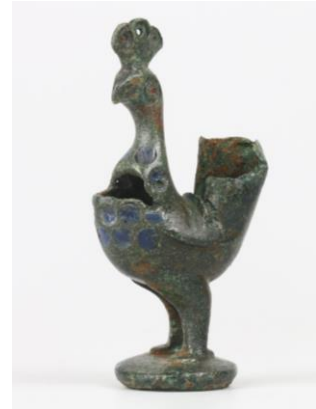
Ltsz.: 98.42.447

Mag.: 7,2 cm; Szél.: 3,5 cm

Kerek talapzaton álló, ép páva alakú, email berakású bronzmécses. Üreges kialakítású. A két lábán álló madár feje enyhén balra fordul, taraja három részre tagolt és piros zománccal díszített. Szeme koncentrikus körökből kialakított és szintén piros zománccal kiemelt. Testén kék zománc körök figyelhetőek meg. A begyén egy ovális nyílást vágtak, farka pedig csőszerű, üreges. Szárnyait egy-egy borda szimbolizálja mindkét oldalán.

Irod.: ERŐSS – LÁNG 2016

Kr. u. 3. század első fele

7. Ólommalazas kerámiaedény töredékek (7db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, I. épület

Ltsz.: 63.3.143

Mag.: 3 cm; Szél.: 6,6 cm; Tá.: 3,6 cm és Mag.:4,2 cm;

Szél.: 6,1 cm; Tá.: 2,8 cm

Ólommalazas keverő tégely- és edénytöredékek (7 db). A töredékeken ólommalaz nyomai figyelhetőek meg.

Irod.: NAGY 1964, 46.

Kr. u. 2. század

8. Öntőtégely

Lelőhely: Budapest III, Aquincum katonaváros, Fényes Adolf u.

Ltsz.: 74.10.24

Mag.: 7 cm; Szél.: 6,1 cm; Tá.: 3,5 cm

Szürke színű, háromszög alakú, ép, átégett öntőtégely.

Külső felületén fémolvadék nyomai figyelhetőek meg.

Római kor

9. Fazekak (2 db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Peristyl – Enyvfőző háza

a. Ltsz.: 2004.28.1265

Mag.:16 cm; Szél.: 18 cm Tá.: 8,4 cm

Szürke színű, vékonyfalú, öblöstestű fazék töredéke.

Helyenként égésnyomok figyelhetőek meg rajta.

Díszítetlen. A ltsz.: 2004.28.1267 fazékból került elő,

belsejében különböző méretű, fémalak darabok voltak megfigyelhetőek.

Kr. u. 2. század

b. Ltsz.: 2004.28.1267

Mag.: 22 cm ; Szél.: 21,5 cm

Szürke színű, vékonyfalú, öblöstestű, nagyméretű fazék töredéke. Dísztetlen. Ebben helyezkedett el a ltsz.: 2004.28.1265 kisebb méretű fazék, amelyből a fémsalak maradványok kerültek elő.

Kr. u. 2. század

IV. vitrin: Festőház tárgyai

1. Mécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 56.20.54.

Mag.: 4,5 cm; Szél.: 7,5x8 cm

Téglavörös színű, téglalap alakú, háromlángú kerámiamécses. Pontsorokkal díszített, fogója stilizált levél formájú. Iványi IX. típusú.

Kr. u. 2. század

2. Volutás mécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2010.4.7.

Mag.: 2,4 cm; Szél.: 8 x 5,1 cm

Sárga anyagú, kopott, sötétvörös bevonatos, negatív formában készült volutás-reliefes kerámiamécses. Orra háromszögletű, oldalt egy-egy volutával díszített. Konkáv discusában reliefes gladiátor-ábrázolás figyelhető meg. Olajbeöntő nyílása a relief alatt helyezkedik el. A discus a válltól kör alakú hornyolattal válik el. Talpa sima. Loeschcke I/C, Iványi I típusú.

Kr. u. 1. század vége – 3. század

3. Volutás mécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 56.20.61.

Mag.: 2,5 cm; Szél.: 7,5 x 5,5 cm

Ép, volutás kerámiamécses. Discusán égő oltár és fáklya ábrázolás figyelhető meg.

Kr. u. 2. század

4. Firmamécsesek (2 db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2010.4.3 és 2010.4.6

Mag.: 3,3cm; Szél.: 9 x 5,7 cm és Mag.: 3,4 cm; Szél.: 9,7 x 6,1 cm

Vöröses anyagú, negatív formában készült kerámiamécsesek (2 db). Peremükön ál-függesztőfülekkel ellátottak. Talpukon két koncentrikus kör közepén FORTIS, illetve erősen elmosódott VRSVS (?) felirat olvasható. Loeschcke X, Iványi XVII típusúak.

Kr. u. 1-3. század

5. Firmamécsesek

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.1.

Mag.: 3 cm; Szél.: 8,6 x 5,6 cm

Sárga anyagú, narancsvörös bevonatos firmamécsesek. Fedlapján csepp-alakban borda húzódik végig, amely bevagdosással díszített. A három darab ál-függesztőfület levélmotívummal helyettesítettek.

Kr. u. 1-3. század

6. Firmamécsesek

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.22

Mag.: 1,7 cm; Szél.: 7,8 x 7,2

Vörös anyagú, firmamécsesek fedlap töredéke. A peremen két darab ál-függesztőfül figyelhető meg. A discussát két maszkabrázolás díszíti.

Kr. u. 2-3. század

7. Volutás mécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 56.20.55

Mag.: 4,5 cm; Szél.: 9,3x11,5 cm

Vörössárga színű, ötlángú, volutás mécses. Fogója levél alakú, discussán két koncentrikus kör egy pontsora kört fog közre. Talpán két koncentrikus kör közepén FABI bélyeg olvasható. Iványi VIII. típusú.

Kr. u. 2-3. század

8. Mécses

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház
Ltsz.: 56.20.59.

Mag.: 3 cm; Szél.: 7,5x9,2 cm

Téglavörös színű, háromlángú kerámiamécses. Discussán két koncentrikus kör figyelhető meg, talpán pedig egy koncentrikus körben az elmosódott FABI bélyegző olvasható.

Kr. u. 2-3. század

9. Maszkkal díszített kerámiaedény

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház
Ltsz.: 2011.3.23

Mag.: 8 cm ; Szél.: 7 cm ; Vast.: 1,1 cm

Sárga anyagú, narancsvörös bevonatos arcos edény töredéke. A dinnyefrizurás kialakítás alapján feltehetően női arcot ábrázol. Csupán a bal fele maradt meg, a szem és a fül részletével.

Kr. u. 3. század

10. Csonttűk (7 db)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.14 – 15; 2011.3.17 – 19; 2011.3.20 – 21

Törött, csontból készült dísztelen varró-, illetve hajtűk. Átmetszetük ovális vagy kerek.

Kr. u. 2-3. század

11. Bronz íróvessző (stylus)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház
Ltsz.: 2011.3.13

Hossz.: 11,3 cm Szél.: 0,4 cm

Ép, bronz stylus tű. Átmetszete kerek, hegyes vége kissé meghajlott. Tompa vége kis gömbben végződik.

Kr. u. 2-3. század

12. Kulcs

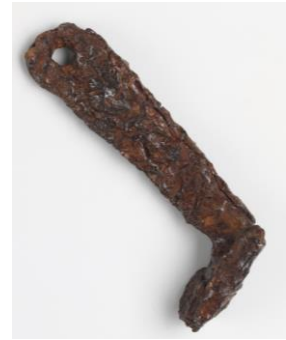
Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.7

Hossz.: 8,4 cm; Szél.: 2,3 cm; Vast.: 1,8 cm

Erősen kopott vaskulcs. A kulcstesten egy átütött lyuk figyelhető meg.

Kr. u. 2-3. század

13. Antoninus Pius császár bronz érme (dupondius)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2010.4.1

Antoninus Pius bronz dupondiusa. Előlapján a császár jobbra forduló sugárkoronás portréja figyelhető meg, körirata részben elmosódott, csupán az [ANT]ONINVS AVG olvasható. A hátlapján Salus balra fordulva áll, körirata SALVS AVG.

Irod.: RIC III 668,

Kr. u. 151-152 körül

14. Elagabalus császár bronz érme (denar?)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.3

Elagabalus bronz érme, amelyen az előlapon a császár jobbra forduló ifjú koszorús portréja figyelhető meg. Körirata IMP ANTONINVS AVG. Hátlapján a balra forduló, trónoló Iuppiter látható, kezében sceptrummal és Victoriával. Körirata [P M T]R P III COS III P P.

Irod.: RIC IV 27

Kr. u. 220 körül

15. Philippus Arabs bronz érme (sestertius)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.4

Kopott bronz érme. Az előlapon a császár jobbra néző portréja figyelhető meg, körirata csak részben olvasható: IMP M I[VL PHILIPPVS] AVG. Hátlapján a szemben álló Moesia perszonifikációt egy bika, illetve egy oroszlán fogja közre. Körirata kopott, PMS COL [VIM].

Irod.: AMNG I/I, 100, 104

Kr. u. 244-249

16. Severus Alexander császár bronz érme (denar?)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.5

Severus Alexander bronz érme. Az előlapon a császár jobbra néző koszorús portréja figyelhető meg. Körirata: M AVP CEV ALEXANDPOC AV (latinul: M AVR SEV ALEXANDROC AV). Hátlapján három hadijelvény ábrázolt, köztük a N-IK-AI-E-ΩN (latinul: N-IK-AI-E-ON) felirat olvasható.

Irod.: SNG Cop 520

Kr. u. 222-235

17. Salonina császárné bronz érme (antoninianus)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.9

Salonina császárné bronz érme, amelynek előlapján a jobbra néző diadémus portréja látható. Körirata jól olvasható: SALONINA AVG. Hátlapján szemből ábrázolt női alak figyelhető meg, talán Iuno Regina(?).

Irod.: RIC V 13 var., 29

Kr. u. 253-268

18. Commodus császár bronz érme (dupondius)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.10

Commodus bronz érme. Az előlapon a császár jobbra néző, sugárkoronás portréja. Körirata: IMP L AUREL COMMODVS AVG GERM SARM. Hátlapján tropaeum alatt hátrakötözött kezű, meztelen foglyok figyelhetőek meg. Körirata: TR P II COS P P S C DE SARM.

Irod.: RIC III, 1575

Kr. u. 177.

19. Septimius Severus ezüst érme (denar)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: 2011.3.12

Septimius Severus ezüst érme. Előlapján a császár jobbra néző, babérkoszorús portréja figyelhető meg. Körirata nehezen olvasható, IMP CAES [SEPT SE]V PERT AUG. Hátlapján a balra néző Ceres áll, kezében kukorica csuhét és fáklyát tart. Körirata jól olvasható: CERER FRVG.

Irod.: RIC IV, 370

Kr. u. 194-195

V. vitrin: Festőház freskói

1. Falfestmény töredéke

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: AMFGY 11.7.1; 56.20.19

Szél.: 35 x 16,5 cm; Vast.: 3,6 cm

Fehér alapú, vörös sávos keretezésű mező, felső része sárga szegélyű, kék-zöld-vörös színezésű kandalláber felső részével.

Kr. u. 2. század

2. Falfestmény töredéke

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: AMFGY 11.7.1; 56.20.21

Szél.: 14 x 11 cm; Vast.: 3 cm

Fehér alapú mező részlete zöld levélmotívummal és vörös virágok (?) részletével.

Kr. u. 2. század

3. Mennyezetfreskó töredéke

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: AMFGY 63.

Szél.: 17 x 13,5; Vast.: 2,5 cm

Sárga alapon fehér szegélyű, vörös sávos rombuszelem részlete, közepén fehér-kék-vörös virág motívummal.

Kr. u. 2-3. század

4. Mennyezetfreskó töredéke

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház

Ltsz.: AMFGY 80.

Szél.: 16,5 x 10,7 cm; Vast.: 3 cm

Sárga alapon fehér szegélyű, kék sávos rombuszelem részlete közepén fehér-kék-vörös virág motívummal.

Kr. u. 2-3. század

5. Falfestmény töredéke

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház
Ltsz.: AMFGY 7.

Szél.: 21 x 20,5 cm; Vast.: 4,5 cm

Fekete alapon zöld színű, függőlegesen álló sás motívum, egyik oldalán fehér szegélyű vörös mező indításával, másik oldalán szintén fehér szegélyű zöld sáv részletével.

Kr. u. 2. század

6. Vakolattöredék

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Festőház
Ltsz.: AMFGY 67.

Szél.: 5,6 x 3 cm; Vast.: 2,5 cm

Fehér színű vakolattöredék, festett felirat (?) részletével:
VIS VT [...] („akarod, hogy...”).

Kr. u. 2. sz.

VI. vitrin: Boltok

1. Korsó

Lelőhely: Budapest III, Aquincum katonaváros, Zápor u. 60-66.

Ltsz.: 69.5.173

Mag.: 18 cm; Pá.: 6,8-7,1; Tá.: 5,8 cm

Sárga színű, jól iszapolt agyagkancsó lóhere alakú kiöntővel.
Háromszorosan tagolt füle, keskeny szalagfül.

Kr. u. 1. század vége – 2. század első fele

2. Benyomott oldalú (faltenbecher) pohár

Lelőhely: Budapest III, Aquincum katonaváros, nyugati temető,
Bécsi u. 170-172.

Ltsz.: 86.7.262

Mag.: 19 cm; Pá.: 9,5 cm; Tá.: 5,5 cm

Sötétszürke színű, szemcsés anyagú, vékonyfalú pohár, oldalán 6
hosszúkás horpasztás figyelhető meg.

Kr. u. 2-3. század

3. Pohár

Budapest III, Aquincum katonaváros, nyugati temető, Bécsi u. 170-172.

Ltsz.: 86.7.314

Mag.: 9,2 cm; Pá.: 5,9 cm; Tá.: 3,8 cm

Élénk téglaszínű, kívül-belül bevonatos, vékonyfalú, öblöstestű agyagpohár enyhén kihajló peremmel. Díszítetlen.

Kr. u. 2-3. század

4. Pohár

Budapest III, Aquincum katonaváros, nyugati temető, Bécsi u. 170-172.

Ltsz.: 86.7.263

Mag.: 10 cm; Pá.: 6,5; Tá.: 3,5

Világosszürke színű, vékonyfalú, kissé deformált gömbtestű agyagkorsó, kihajló peremmel. Díszítetlen.

Kr. u. 2-3. század

5. Lepénysütő minta (crustillum)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Gázgyári fazekastelep

Ltsz.: 51699

Átm.: 18,5 cm; Vast.: 1,2 cm

Kerek, eredetileg erősen töredékes, kiegészített, agyag negatív forma. Szélén perem fut körbe, ezen belül helyezkedik el a benyomott ábrázolás. A minta bal oldalán egy köemelvényen (suggestus) a császár táborig széken ül. Mögötte Victoria szárnyas figurája áll, magasra nyújtott kezében koszorú, amelyet a császár feje fölé tart. A császár mellett egy fiatal alak áll, aki az éremképek párhuzama alapján feltehetően Commodus, Marcus Aurelius fia. Az emelvény előtt két térdeplő alak figyelhető meg, akik feltehetően a császárhoz könyörgő legyőzött barbárokat jelenítik meg. Mögöttük talán egy római katona áll. A kép jobb szélén egy diadalemlék (tropaeum) került ábrázolásra.

Irod.: FACSÁDY 1993, 270 Nr. 10.

Kr.u. 2. század második fele

6. Lepénysütő minta (crustillum)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Gázgyári fazekastelep

Ltsz.: 51359

Átm.: 22,5 cm; Vast.: 1,5 cm

Kerek, eredetileg erősen töredékes, kiegészített, agyag negatív forma. Szélén perem fut körbe, ezen belül három mélyített koncentrikus kör, illetve a benyomott ábrázolás helyezkedik el. Az ábrázolt kompozícióból került elő ép példányt, így a minta hiányzó részletei ismertek. A

forma egy diadalmenetet jelenít meg, a kép bal oldalán egy diadalív alatt a császár egy kétfogatú kocsin állva halad át. A kocsit egy római katona, esetleg maga Mars isten vezeti. A kocsin elsőként Victoria látható aki magasra nyújtott kezében koszorút tart a császár feje fölé. A kocsi végében egy lerogyó barbár képe jelenik meg, akit a császár visszaforduló alakja éppen ledöfni készül. A göndör hajú, szakállas császár Marcus Aurelis vagy Lucius Verus lehet. Az ábrázolás alján különböző fegyverek kerültek megjelenítésre.

Irod.: FACSÁDY 1993, 272 Nr. 15.

Kr.u. 2. század második fele

7. Tál

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, római jégverem, XVII. épület

Ltsz.: 66.9.9

Mag.: 4 cm; Pá.: 25 cm; Tá.: 12,8 cm

Sárga színű, sekély agyagtál. Oldala rézsútós, pereme vízszintesen kihajló és többszörösen bordázott.

Kr. u. 2. század

8. Tál

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, római jégverem, XVII. épület

Ltsz.: 66.9.12

Mag.: 3,7 cm; Pá.: 19,5 cm; Tá.: 13 cm

Sárga színű, sekély agyagtál. Oldala rézsútós, pereme vízszintesen kihajló és többszörösen bordázott. Alakja kissé deformált.

Kr. u. 2. század

9. Minerva istennő büsztje

Lelőhely: Budapest XI, Bercsényi u., SKÁLA

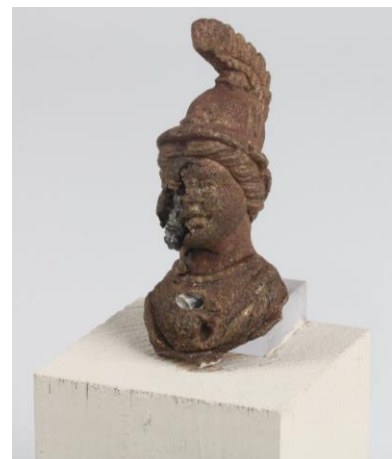
Ltsz.: 2009.3.3

Mag.: 6,2; Szél.: 2,9 x 2,6

Bronz Minerva büszt. Fején tarajos sisak, mellvértjén Medusa fej figyelhető meg. Az arc jobb oldala sérült, a repedést ólommal töltötték ki. Súlyként szolgálhatott.

Irod.: ZSIDI 2017, 234 Nr. 898.

Római kor

10. Mérleg

Lelőhely: ismeretlen
Ltsz.: 51613
Hossz.: 16,3 cm
Egykarú bronz mérleg töredéke.
Római kor

11. Septimius Severus császár ezüst érme (denar)

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros, Peristyl-ház
Ltsz.: 2004.28.1593
Septimius Severus ezüst érme. Az előlapon a császár jobbra néző babérkoszorús portréja. Körirata jól olvasható, SEVERVS AVG PART MAX. A hátlapon a császár áll balra fordulva. Jobbjában patera, baljában lándzsa. A körirata erősen kopott: RESTITVTOR VRBIS.
Irod.: RIC IV, 167a
Kr. u. 193-211

12. Septimius Severus császár ezüst érme (denar)

Lelőhely: Budapest XI, Madárhegy
Ltsz.: 2007.9.6
Septimius Severus ezüst érme. Az előlapon a császár jobbra néző babérkoszorús portréja figyelhető meg. Körirata: SEVERVS AVG PART MAX. A hátlapon Providentia áll, jobb kezében pálca, baljában sceptrum. Lábánál a globus figyelhető meg. Körirata: PROVID AVGG.
Irod.: RIC IV, 166
Kr. u. 200-201

13. Septimius Severus császár bronz érme (denar)

Lelőhely: Budapest III, Keled u., Baseball pálya
Ltsz.: 2012.7.168
Septimius Severus bronz érme. Előlapján a császár jobbra néző babérkoszorús portréja. Körirata: SEVERVS AVG PART MAX. Hátlapján Victoria balra halad, kezében nyitott koszorú, lábánál pajzs. Körirata: P M TR P VIII COS II P P.
Irod.: RIC IV, 150
Kr. u. 193-211

14. Tintatartó

Lelőhely: Budapest III, Aquincum polgárváros nyugati (Aranyárok-menti) temetője

Ltsz.: R 2469

Mag.: 5,7 cm; Pá.: 7,5 cm; Tá.: 3,6 cm

Szürke, hengeres testű, agyag tintatartó, kis talpgyűrűn áll.

Irod.: ZSIDI – HÁRSHEGYI – VÁMOS 2009, 154. Nr. 866.

Kr. u. 2-3. század

15. Bronz íróvessző (stylus)

Lelőhely: Aquincum

Ltsz.: 40338

Hossz.: 13,2 cm; Vast.: 0,5 cm

Ép bronz íróvessző (stylus). Kerek átmetszetű, vége kiszélesedő és kúp alakú. Utolsó egyharmada erősen hajlott. Díszítetlen.

Római kor

Önállók

1. Éremkincslet

Lelőhely: Budaörs, Hosszúréték, M. Antonius Victorinus villájából

Ltsz.: 66.3.1

192 db ezüst denárból álló éremkincslet M. Antonius Victorinus budaörsi villájából. Az érmek III. Gordianus és Philippus Arabs uralkodásának idejéből származnak.

Irod.: ZSIDI 1995, 73 Nr. 515-704

Kr. u. 3. század közepe

2. Fazék

Lelőhely: Budapest III, Zápor u. 60.

Ltsz.: 69.16.119

Mag.: 162 cm ; Pá.: 9,5 cm; Tá.: 4,7 cm

Sötétszürke színű, vékonyfalú fazék kihajló peremmel. A perem alatt négy vékony barázda fut körbe.

Kr. u. 2-3. század

3. Oltárkő

Lelőhely: Budapest I, Budai vár, Verbőczy u. 21-25.

Ltsz.: 64.10.177

Mag.: 123 cm; Szél.: 60 cm; Vast.: 41 cm

A mészkő fogadalmi oltárt Corinthus pénzváltó állította Silvanus, az erdei isten tiszteletére.

Felirata:

Silvano / Silvestri / sacrum / Corinthus n/ummular/ius v(otum) s(olvi) l(ibens)

„Az erdei Silvanusnak, Corinthus pénzváltó szívesen és méltán teljesítette fogadalmát.”

Irod.: LUPA 6612 = EDH HD068096

Kr. u. 2. század vége – 3. század eleje

IRODALOM

- AMNG Die antiken Münzen Nord-Griechenlands
- EDH Epigraphische Datenbank Heidelberger, Heidelberg, <http://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/>
- ERŐSS – LÁNG 2016 Erőss, D. – Láng, O.: „Birds of a feather”: Peacock-shaped oil Lamp from the Aquincum Civil Town. Budapest Régiségei 49, 2016, 25-40.
- FACSÁDY 1993 Facsády, A.: Az aquincumi terrakotta császárábrázolások. Budapest Régiségei 30, 1993, 263-272.
- LÁNG – NAGY – VÁMOS 2014 Láng, O.– Nagy, A.– Vámos, P.: The Aquincum Macellum. Researches in the area of the macellum in the Aquincum Civil Town (1882-1965) Applying new methods for old excavation materials. Aquincum Nostrum I.3., 2014.
- LUPA Forschungsgesellschaft Wiener Stadtaarchäologie: Ubi erat Lupa (Römische Steindenkmäler zwischen Adria und Donau), <http://www.ubi-erat-lupa.org/>
- NAGY 1964 Nagy, T.: Perióduskutatások az aquincumi polgár város területén. Budapest Régiségei 21., 1964, 9–54.
- RIC Roman Imperial Coinage
- SNG Cop Sylloge Nummorum Graecorum, Denmark
- ZSIDI – HÁRSHEGYI – VÁMOS 2009 Zsidi, P. – Hárshegyi, P. – Vámos, P. (szerk.): Aquincumi látványraktár: A BTM Aquincumi Múzeumának állandó kiállítása = Visual Store at Aquincum : Permanent exhibition of the Aquincum Museum. Budapest, 2009.
- ZSIDI 1995 Zsidi, P. szerk.: Istenek, katonák, polgárok Aquincumban: kiállítás a Aquincumi Múzeum megnyitásának 100. évfordulója alkalmából : kiállítási vezető, Budapest, 1995.
- ZSIDI 2017 Zsidi, P. szerk.: Kincsek a város alatt. Újdonságok a múltból. Budapest régészeti örökségének feltárása 1867/2005-2015. Budapest, 2017.

RÖVIDÍTÉSEK

Átm.:	átmérő
Hossz.:	hosszúság
Ltsz.:	leltári szám
Mag.:	magasság
Pá.:	peremátmérő
Szél.:	szélesség
Tá.:	talpátmérő
Vast.:	vastagság